

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

op het Fioretti College

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Vastgesteld in de directievergadering d.d. 16-01-2012

Ter kennisgeving aangeboden aan de medezeggenschapsraad d.d. 18-1-2012

E.A.C.de Gier, algemeen directeur

- *Het Fioretti College heeft aandacht voor leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling.
- *Van medewerkers wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen.
- *Met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt duidelijk aangegeven welke stappen door de medewerkers gezet kunnen worden bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.
- *In deze meldcode is ook vastgelegd op welke wijze beroepskrachten kunnen worden ingeschakeld.

In de leeswijzer wordt aangegeven hoe de meldcode is opgebouwd en wie de aandachtsfunctionaris is.	blz. 3
Vervolgens wordt het doel en de functie van de meldcode aangegeven.	blz. 4-5
Schematisch volgt het stappenplan na het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling.	blz. 6
De verschillende stappen worden uitgewerkt.	blz. 7-10
Tot slot volgen de bijlagen: bijlage 1 het signaleringsinstrument	blz.11-13
bijlage 2 belangrijke telefoonnummers	blz.14
bijlage 3 info over beroepsgeheim, conflict van plichten en meldrecht	blz.15-17

Leeswijzer

De meldcode bestaat uit 2 delen en 3 bijlagen

- Deel 1 beschrijft de aanleiding en doel van de meldcode, de definities van huiselijk geweld en kindermishandeling en geeft een korte beschrijving van de diverse vormen ervan.
- Deel 2 beschrijft de stappen die gezet dienen te worden evenals de verantwoordelijkheden van de school.
- In de bijlagen zijn een signaleringslijst, belangrijke contactgegevens en achtergrondinformatie over het beroepsgeheim opgenomen.

Voor de leesbaarheid wordt “ouders” genoemd daar waar “ouder(s)/verzorger(s)” wordt bedoeld. Waar “hij” wordt gebruikt, kan ook “zij” worden gelezen.

Aandachtsfunctionaris Kindermishandeling

Voor het Fioretti College is dit de zorgcoördinator.

1. Aanleiding en doel en van de meldcode.

De definities van Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Vormen van kindermishandeling.

1.1 Aanleiding voor de meldcode

Het onderwijs werd de plicht opgelegd om een meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daaronder ook begrepen seksueel geweld vrouwelijke genitale verminking, eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling.

1.2 Doel van de meldcode

Het heeft tot doel medewerkers te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De meldcode bevat een stappenplan.

Dit stappenplan leidt de medewerker stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat hij eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding.

De stappen maken de medewerker duidelijk wat er van hem wordt verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling en hoe hij, rekening houdend met zijn beroepsgeheim, op een verantwoorde wijze komt tot een besluit over het doen van een melding.

1.3 Huiselijk geweld:

Onder huiselijk geweld wordt het volgende verstaan:

“Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd. Geweld betekent in dit verband aantasting van de persoonlijke integriteit. Onderscheid wordt gemaakt tussen geestelijk en lichamelijk geweld (waaronder seksueel geweld)”.

Bron: Nota Privé Geweld – Publieke Zaak. Een nota over de gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld. 2002

Het gaat om huiselijk geweld en mishandeling, waarbij jongeren betrokken zijn. Dit betekent, dat de meest voorkomende signalen betrekking zullen hebben op het getuige zijn van geweld, het slachtoffer zijn van mishandeling, loverboys en verkeringsgeweld.

Jongeren die opgroeien in een gewelddadig gezin voelen de spanning, horen de kreten, zien de verwondingen, willen tussenbeide springen en kunnen daardoor ernstige psychische schade oplopen.

Naast het getuige zijn van geweld in de thuissituatie kunnen jongeren ook zelf het slachtoffer zijn van het geweld.

1.3.1 Kindermishandeling is:

Elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat,

actief of passief opdringen waardoor ernstige schade wordt of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek psychisch letsel.

Hieronder vallen ook verwaarlozing en onthouden van essentiële hulp, medische zorg en onderwijs. (*Wetsontwerp Wet op de jeugdzorg 2004*)

1.3.2.Vormen van mishandeling:

- **lichamelijke mishandeling:**
de jongere wordt geslagen, geschopt, geknepen, gebrand en dergelijke;
- **psychische mishandeling:**
de jongere wordt afgewezen, geterroriseerd, aangezet tot afwijkend en/of antisociaal gedrag, gepest, getreiterd, gekleineerd; aan het kind worden extreem hoge eisen gesteld, een juiste vorm van onderwijs wordt onthouden;
- **seksuele mishandeling:**
de jongere wordt gedwongen seksuele handelingen te ondergaan, seksuele handelingen uit te voeren, getuige te zijn van seksuele handelingen van anderen of wordt gedwongen te kijken naar pornografisch materiaal;
- **lichamelijke verwaarlozing:**
de jongere wordt (medische) verzorging en/of veiligheid onthouden, het kind krijgt onvoldoende voedsel en kleding;
- **psychische verwaarlozing:**
de jongere wordt geestelijk verwaarloosd, geïsoleerd, genegeerd; koestering wordt onthouden en er is nooit aandacht of tijd voor de jongere.

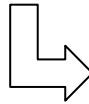
Vaak komen verschillende vormen van kindermishandeling tegelijkertijd voor.

2. Stappenplan na het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling.
(Schematisch)

1. In kaart brengen van de signalen(zie signaleringsinstrument bijlage 1)
door docent/medewerker
 - zo feitelijk mogelijk
 - met bronvermelding in geval van derden
 - diagnoses worden alleen vastgelegd indien vastgesteld door een bevoegde beroepskracht

2. Overleg over signalen

Docent/Medewerker →
Mentor/ en Teamleider →
Aandachtsfunctionaris(zorgcoördinator)

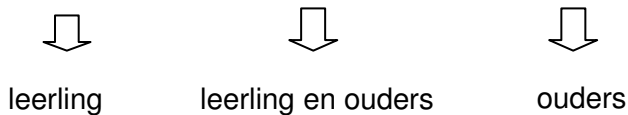
(eventueel) advies van:
* Schoolmaatsch. werk

- Zorg- en adviesteam (ZAT)
- Advies- en meldpunt kindermishandeling (AMK)
- Steunpunt Huiselijk Geweld (SGH)

3. Weging en actie

Aandachtsfunctionaris (evt. met Schoolmaatschappelijk werker)

spreekt met:

heeft geen gesprek met
betrokkenen

4. Weging aard en ernst van vermoedens en informatie
5. Hulp organiseren - of - Melden
6. Leerling blijven volgen - beschermen - ondersteunen

2.1 De stappen die medewerkers geacht worden te zetten.

Signaleren wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van de medewerker die binnen de school werkzaam is.

Het is een grondhouding die in ieder contact met leerlingen wordt verondersteld. De stappen wijzen de medewerker de weg als hij meent dat er signalen zijn van huiselijk geweld of van kindermishandeling.

Volgorde van de stappen:

De stappen die hieronder worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat, is dat de school op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat er besloten wordt om een melding te doen.

Stap 1: In kaart brengen van signalen door docent/medewerker.

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van het signaleringsinstrument (zie bijlage 1).

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Stap 2: Collegiale consultatie door docent/medewerker met mentor en teamleider en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld door aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator.

De tweede stap is het overleg over de signalen. Om de signalen die in kaart zijn gebracht goed te kunnen duiden, is overleg met een deskundige collega noodzakelijk. Bespreek de signalen met de aandachtsfunctionaris/ zorgcoördinator. Deze vraagt zo nodig ook advies aan het Zorg- en Adviesteam (ZAT), aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) of het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG).

Zo kan op basis van anonieme leerling-gegevens (daarnaast) ook het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld worden geraadpleegd. Bij een vermoeden van (dreigende) vrouwelijke genitale verminking of eengerelateerd geweld zal doorgaans een beroep moeten worden gedaan op specifieke expertise.

Vermoedt het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld eermotieven achter het (dreigende) geweld dan kunnen zij zich onder andere over de veiligheidsrisico's laten adviseren door het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld dat als zelfstandige eenheid is ondergebracht bij de politie Haaglanden.

Stap 3: Gesprek met de leerling (en/of met zijn ouders) door aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator evt. met schoolmaatschappelijk werker.

Normaal gesproken zal er, als het om een minderjarige leerling gaat, ook een gesprek over de signalen worden gevoerd met de ouders. Dit is niet alleen van belang als de ouders mogelijkerwijs betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is.

De ouders behoren als regel te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt.

Bespreek de signalen met de leerling (en/of met zijn ouders). Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de leerling (en/of met zijn ouders), raadpleeg dan de schoolmaatschappelijk werker. Deze vraagt zo nodig ook advies bij het CJG., kan het eveneens inbrengen in het Zorg- en Adviesteam (ZAT), kan advies inwinnen bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG).

1. leg de leerling/ouders het doel uit van het gesprek;
2. beschrijf de feiten die vastgesteld zijn en de waarnemingen die u hebt gedaan;
3. nodig de leerling/ouders uit om een reactie hierop te geven;
4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking kunt u daarbij de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis gebruiken.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder(s) van de leerling, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling door dit gesprek het contact met u zal verbreken.

NB: Het kan van belang zijn om een leerling even alleen te spreken, zonder dat zijn ouders daarbij aanwezig zijn zodat het kind zich vrij kan uiten. Als uitgangspunt geldt dat de ouders hierover vooraf behoren te worden geïnformeerd. Maar in verband met de veiligheid van het kind, van de beroepskracht, of die van anderen, kan worden besloten om toch een eerste gesprek met het kind te voeren zonder dat de ouders hierover van te voren worden geïnformeerd.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling door de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator i.o.m. schoolmaatschappelijk werker.

De aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator weegt i.o.m. de schoolmaatschappelijk werker op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de leerling/ouder(s) het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Hij weegt eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. De aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator kan eventueel het AMK of het SHG raadplegen.

Stap 5 en Stap 6: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld door de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator.

De effecten volgen.

Meent de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator, op basis van zijn afweging in stap 4, dat hij de leerling redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kan beschermen:

- dan organiseert hij de noodzakelijke hulp met hulp van de schoolmaatschappelijk werker;
- volg hij de effecten van deze hulp;
- doet hij alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de leerling

Kan de school een leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfelt school er aan of zij voldoende bescherming hiertegen kan bieden, dan:

- meldt de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator het vermoeden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld;
- sluit de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator in een melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geeft hij duidelijk aan indien de informatie die wordt gemeld (ook van anderen afkomstig is);
- overlegt de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator bij een melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld wat de school na de melding, binnen de grenzen van haar gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kan doen om de leerling tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

De aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator (evt. met hulp van schoolmaatschappelijk werker) bespreekt een melding vooraf met de leerling (vanaf 12 jaar) en/of met de ouder (als de leerling nog geen 16 jaar is).

1. Hij legt uit waarom hij van plan is een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
2. Hij vraagt de leerling uitdrukkelijk om een reactie;
3. In geval van bezwaren van de leerling, overlegt de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator op welke wijze hij tegemoet kan komen aan deze bezwaren;
4. Is dat niet mogelijk, dan weegt hij de bezwaren af tegen de noodzaak om de leerling te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Hij betreft in zijn afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling door het doen van een melding daartegen te beschermen;
5. De aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator doet een melding indien naar zijn oordeel de bescherming van de leerling de doorslag moet geven.

Van contacten met de leerling/ouder(s) over de melding kan de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator afzien:

- als de veiligheid van de leerling, die van hem zelf, of die van een ander in het geding is;
- als hij goede redenen heeft om te veronderstellen dat de leerling daardoor het contact met hem zal verbreken.

Melden

Meent de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator dat hij met de school niet in staat is om de leerling voldoende te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling, dan doet hij een melding zodat de signalen nader kunnen worden onderzocht en acties in gang kunnen worden gezet die de leerling voldoende beschermen.

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling doet na een melding onderzoek naar de signalen.

Bekendmaken van de identiteit van de melder bij vermoedens van kindermishandeling

Artikel 55 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg geeft als hoofdregel dat de identiteit van de melder door het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling aan het gezin bekend wordt gemaakt.

Een melder kan echter ten opzichte van het gezin anoniem blijven als de melding:

1. een bedreiging vormt of kan vormen voor de jeugdige, voor andere jeugdigen of voor de medewerker/zorgcoördinator; of
2. de vertrouwensrelatie zou kunnen verstoren tussen de medewerker/zorgcoördinator en de leerling of zijn ouder(s).

NB: Het Steunpunt Huiselijk Geweld kent (nog) geen specifieke regeling op dit punt. In het algemeen kan worden gezegd dat ook hier openheid over meldingen de hoofdregel is en dat, bij wijze van uitzondering, met name op grond van overwegingen in verband met de veiligheid de identiteit van de melder voor de betrokkenen kan worden afgeschermd.

2.2 Inspanningen na de melding.

Een melding is geen eindpunt. Als de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator een melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat hij in zijn contact met het Steunpunt Huiselijk Geweld of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening, kan doen om de leerling te beschermen en te ondersteunen.

2.3 Verhouding tot de verwijindex risico's jeugdigen.

In geval van een vermoeden van kindermishandeling zal de aandachtsfunctionaris/zorgcoördinator met hulp van de schoolmaatschappelijk werker doorgaans niet alleen de stappen van de meldcode zetten, maar daarnaast ook moeten overwegen of een melding zou moeten worden gedaan in de verwijindex risico's jeugdigen. Deze verwijindex heeft tot doel om beroepskrachten die met dezelfde jongere te maken hebben met elkaar in contact te brengen. Dit doen zij als risico's worden gesignaleerd met betrekking tot de ontwikkeling naar de volwassenheid van de jongere. Doel daarvan is te komen tot een gezamenlijke aanpak van de problematiek van de jongere en zijn gezin.

Bijlage 1: Signaleringsinstrument

Signalenlijst huiselijk geweld/ kindermishandeling (12-18 jaar).

Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren, die aangeven dat er iets met de leerling aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (andere gezinsproblemen, puberteitsproblematiek, overlijden van een familielid, enz.) Hoe meer signalen van deze lijst een leerling te zien geeft, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van huiselijk geweld/ kindermishandeling.

De signalen die op deze lijst vermeld worden, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling (lichamelijke en psychische mishandeling, lichamelijke en psychische verwaarlozing en seksueel misbruik).

1.1 Lichamelijke signalen

- blauwe plekken
- krab-, bijt- of brandwonden
- botbreuken
- littekens
- wit gezicht (slaaptekort)
- hoofdpijn, (onder)buikpijn
- er slecht verzorgd uit zien
- vermageren of dikker worden
- verwondingen aan genitaliën
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk of infectie bij vagina en/of anus
- problemen bij het plassen
- terugkerende urineweginfecties
- pijn in de bovenbenen, samengeknepen bovenbenen
- pijn bij lopen en/of zitten
- seksueel overdraagbare ziekten
- zwangerschap, abortus

Overige medische signalen

- klein voor leeftijd
- vertraagd intreden van de puberteit
- matige algehele gezondheidstoestand

1.2 Gedragssignalen

- in zichzelf gekeerd, depressief
- extreem verantwoordelijkheidsgevoel
- passief, meegaand, apathisch, lusteloos
- labiel, nerveus, gespannen
- angstig
- zelfverwondend gedrag
- suïcidaal gedrag
- plotselinge gedragsverandering (stiller, extra druk, stoer, agressief)
- niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- slaapstoornissen
- vermoeidheid, lusteloosheid
- schuld- en schaamtegevoelens
- bedplassen
- negatief zelfbeeld
- anorexia of boulimie
- regressief gedrag
- ouwelijk gedrag
- totale onderwerping aan de wensen van de ouder
- sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouder
- angst voor ouder
- bevriezing bij lichamelijk contact van andere volwassenen
- allemansvriend
- lege blik in ogen en vermijden van oogcontact
- waakzaam, wantrouwend
- is niet geliefd bij leeftijdsgenoten
- weglopen van huis
- crimineel gedrag

- agressief gedrag
- alcohol- en/of drugsmisbruik
- plotselinge achteruitgang in schoolprestaties
- vaak absent
- spijbelen
- geheugen- en/of concentratieproblemen
- faalangst
- niet willen uitkleden voor de gymles

Specifieke signalen bij seksueel misbruik

- angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of in het bijzonder
- sterk verzorgend gedrag (parentificatie)
- excessief en/of dwangmatig masturberen
- seksueel agressief en dwingend gedrag ten opzichte van anderen
- promiscuïteit/prostitutie
- seksualiseren van alle relaties
- extreem teruggetrokken en geremd seksueel gedrag
- angst voor mogelijke homoseksualiteit
- angst voor zwangerschap
- negatief lichaamsbeeld: ontevreden over, boos op of schaamte voor eigen lichaam
- schrikken bij aangeraakt worden
- houterige motoriek (onderlichaam 'op slot')

1.3 Kenmerken ouders/gezin

- ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van de jongere
- ouder toont weinig belangstelling voor de jongere
- ouder ervaring met geweld uit eigen verleden
- ouder is apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- ouder is onzeker, nerveus en gespannen
- ouder is onderkoeld in het brengen van eigen emoties
- ouder heeft negatief zelfbeeld
- ouder gaat steeds naar andere artsen/ ziekenhuizen ('shopping')
- ouder komt afspraken niet na
- ouder geeft aan het niet meer aan te kunnen, draaglast gezin groter dan draagkracht
- 'multi-problem' gezin
- ouder die er alleen voorstaat
- regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- isolement
- vaak verhuizen
- sociaaleconomische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie
- veel ziekte in het gezin
- geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

1.4 Signalen die specifiek zijn voor jongeren die getuige zijn van huiselijk geweld

- agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige jongeren, m.n. jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/ zusjes of verkering te slaan), agressie naar medeleerlingen, leeftijdgenoten, agressie en wreedheid naar dieren
- alcohol- of drugsgebruik
- opstandigheid, angst, depressie
- negatief zelfbeeld
- passiviteit en teruggetrokkenheid, verlegenheid
- gebrek aan energie voor schoolactiviteiten
- zichzelf beschuldigen
- suïcidaliteit
- sociaal isolement: proberen thuissituatie geheim te houden en ondertussen aansluiting te vinden met leeftijdsgenoten (zonder ze mee naar huis te nemen)
- wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- gebrek aan sociale vaardigheden
- schooluitval
- moeite met concentreren
- overcompenseren (opvallend extra inzet op school)

- 'dating violence': sommige jongeren, zowel jongens als meisjes, lopen een verhoogde kans om slachtoffer te worden van geweld tijdens de verkering. Jongens lopen over het algemeen meer kans pleger te worden

1.5 Signalen die specifiek zijn voor slachtoffers van Loverboys

- plotselinge afwijkende normen en een plotselinge obsessie met seks
- plotselinge belangstelling voor bepaalde jongens, veel nieuwe contacten, gaat om met 'ouderen'
- extra sociaal wenselijk opstellen (om toch maar niet te veel op te vallen)
- weinig of steeds minder binding met thuis
- wisselt snel van emoties, is weinig flexibel, ziet niet hoe situaties kunnen veranderen
- vermoeid en vermagerd (vaak 's avonds en 's nachts hard werken)
- verandering qua kleding, make-up; vaak heel verzorgd en erg uitdagend uiterlijk
- psychosomatische klachten (schreeuw om aandacht)
- zelfverwonding (verbergen of er mee te koop lopen)
- lage zelfwaardering, weinig realistisch zelfbeeld
- makkelijk beïnvloedbaar, durft/kan geen grenzen aangeven
- depressief
- drinkt, blowt, eet slecht
- veel geld of dure spullen (via loverboy)
- extreem uitgaansgedrag (in werkelijkheid haar werkplek)
- veel op straat rondhangen: daar zijn vrienden die de leemte van thuis opvullen
- overdreven vrolijk (maskeren wat er werkelijk speelt)
- veel terugtrekken, plotselinge huilbuien, woede-uitbarstingen
- overdreven verhalen vertellen: stoer doen, zoeken naar aandacht
- op verschillende plekken totaal ander gedrag vertonen (verschillende werelden)
- onregelmatig schoolbezoek: andere bezigheden, is te moe na werkzaamheden
- thuis veel problemen
- vertoont wegloupedrag
- vermijdt het onderwerp prostitutie of projecteert op anderen

Het is opmerkelijk dat meisjes die door de jongens geronseld zijn en al in de prostitutie zitten, nieuwe meisjes vaak op weg helpen, ze uitleggen hoe ze moeten werken etc.

Bijlage 2: Belangrijke telefoonnummers:

- CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin) 0800 2540000 0413 244579
Stadhuisplein 47, Veghel
- AMK (*Algemeen Meldpunt Kindermishandeling*) 0412 673700
- Bureau Jeugdzorg 0412 644900

- GGD 0736404535
- Gemeente Veghel – JGZ 140413 Stadhuisplein 1, Veghel
- Jongeren Informatie Punt JIP) 0413 365647
Witte de Withstraat 24, Veghel

- JSO (*expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding*) 0182-547888
- Kindertelefoon 0800-0432 (gratis, ook voor
mobiele bellers)
- Politie, afdeling jeugd en zeden 0900-8844
- Raad voor de Kinderbescherming 073 6207911
- Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld 0900-1262626 (5 cent per minuut)

Websites over kindermishandeling:

www.huiselijkgeweld.nl

www.kindermishandeling.info – informatie over preventie, signalering en hulpverlening

www.kindermishandeling.nl – site voor jongeren over kindermishandeling met vooral veel ervaringen en gedichten over dit onderwerp

www.seksueelgeweld.nl – site over seksueel kindermisbruik. Wat het is, hulpverlening, wetgeving en de preventie ervan

www.stopkindermishandeling.nl

Bijlage 3: Beroepsgeheim, conflict van plichten en wettelijk meldrecht.

3.1 Inhoud en doel van het beroepsgeheim

Algemene zwijgplicht

Iedere beroepskracht die individuele cliënten hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim..

Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken.

Specifieke zwijgplicht

Een aantal beroepsgroepen kent een specifieke zwijgplicht die is geregeld in een 'eigen' wet. Dit geldt bijvoorbeeld voor medisch hulpverleners, zoals artsen en verpleegkundigen.

Paradox van de geheimhoudingsplicht

Er doet zich bij de omgang met de zwijgplicht een zekere paradox voor. De zwijgplicht is hét instrument bij uitstek om er voor te zorgen dat mensen naar de beroepskracht toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Ze mogen er immers op vertrouwen dat hun verhaal niet zomaar elders terecht komt. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een cliënt die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt omdat de beroepskracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet in mag grijpen. Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig. Het basismodel meldcode wil daarin een handreiking bieden voor zover het gaat om signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Vragen van toestemming

Bij het verstrekken van gegevens van een cliënt aan een ander, dus ook bij het doen van een melding aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld, geldt als hoofdregel dat de beroepskracht zich inspant om toestemming voor zijn melding te krijgen.

Geeft de cliënt zijn toestemming, dan kan een melding worden gedaan.

Weigert de cliënt ondanks de inspanning van de beroepskracht zijn toestemming, dan houdt het niet op maar maakt de beroepskracht een nieuwe afweging, zie daarover punt 3.3.

NB1: De Wet bescherming persoonsgegevens bepaalt dat een leerling vanaf zijn 16e jaar zelf toestemming geeft aan een beroepskracht voor het verstrekken van zijn gegevens aan een ander (al dan niet in de vorm van het doen van een melding). De Wet op de jeugdzorg en de Wet inzake de geneeskundige behandelingsovereenkomst geven een cliënt dit recht zelfs al vanaf zijn 12e jaar. Toch moet over een melding, als het gaat om een leerling vanaf 12 of 16 jaar die nog thuis woont, ook gesproken worden met zijn ouders. Want bij de melding worden doorgaans niet alleen gegevens over de jongere verstrekt maar ook over zijn ouder(s).

NB2: Van het vragen van toestemming kan worden afgezien in verband met de veiligheid van de cliënt, van de beroepskracht of die van anderen.

3.2 Conflict van plichten

Zo oud als de zwijgplicht is ook de notie dat een beroepskracht door zijn beroepsgeheim in de knel kan komen. Er kunnen zich situaties voordoen waarin de beroepskracht alleen door te spreken zijn cliënt kan helpen, terwijl hij voor dit spreken geen toestemming krijgt. Er kan in dat geval sprake zijn van een conflict van plichten.

De plicht om te zwijgen vanwege het beroepsgeheim botst met de plicht om de cliënt te helpen juist door met een ander over hem te spreken. Het gaat dan altijd om een cliënt die zich in een ernstige situatie bevindt en die alleen kan worden geholpen door een ander bij de aanpak te betrekken.

In de (tucht)rechtspraak wordt **in geval van een conflict van plichten erkend dat een beroepskracht ook zonder toestemming van de cliënt over hem mag spreken. Uiteraard moet een dergelijk besluit om de zwijgplicht te doorbreken zorgvuldig worden genomen.**

Beantwoording van de volgende vijf vragen leidt doorgaans tot een zorgvuldige besluitvorming:

1. Kan ik door te spreken zwaarwegende belangen van mijn cliënt of van zijn kinderen behartigen?
2. Is er een andere mogelijkheid om ditzelfde doel te bereiken zonder dat ik mijn beroepsgeheim hoeft te verbreken?
3. Waarom is het niet mogelijk om toestemming van de cliënt te vragen of te krijgen voor het bespreken van zijn situatie met iemand die hem kan helpen?
4. Zijn de belangen van de cliënt die ik wil dienen met mijn spreken zo zwaar dat deze naar mijn oordeel opwegen tegen de belangen die de cliënt heeft bij mijn zwijgen?
5. Als ik besluit om te spreken aan wie moet ik dan welke informatie verstrekken zodat het geweld of de mishandeling effectief kan worden aangepakt?

Positie van de cliënt

Bij het besluit om de geheimhouding te doorbreken, speelt de positie van de cliënt een belangrijke rol. Bij cliënten die zich in een afhankelijke positie bevinden waardoor ze minder goed in staat zijn zelf op te treden tegen mishandeling of geweld, zal een beroepskracht eerder dan 'gemiddeld' kunnen besluiten dat hij zijn zwijgplicht verbreekt. Te denken valt op de eerste plaats aan kinderen en jongeren. Het kan dan gaan om kinderen die zelf cliënt zijn van de beroepskracht of om de kinderen van de cliënt.

Meerderjarigen beslissen in beginsel zelf over de wijze waarop ze hun leven inrichten en of ze daarin hulp of andere inmenging wensen. Dit zelfbeschikkingsrecht is een belangrijk uitgangspunt bij het bieden van hulp aan cliënten.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Beoordeling van een besluit over het doorbreken van het beroepsgeheim

Zou achteraf een toetsende organisatie gevraagd worden om een oordeel te geven over het optreden van de beroepskracht, dan wordt vooral de zorgvuldigheid beoordeeld waarmee het besluit om de geheimhouding te verbreken tot stand is gekomen. Daarbij wordt onder andere gelet op:

- collegiale consultatie;
- raadpleging van het Steunpunt Huiselijk Geweld of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
- aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen;
- zorgvuldige en concrete afweging van belangen;
- de contacten die er met de cliënt zijn geweest over de melding. Concreet gaat het er dan om of de beroepskracht zich, gelet op zijn mogelijkheden en op de omstandigheden waarin de cliënt verkeert, heeft ingespannen om de cliënt toestemming te vragen of om hem te informeren, indien het verkrijgen van toestemming niet mogelijk bleek.

Als hulpmiddel bij de besluitvorming over het verbreken van de geheimhoudingsplicht en het doen van een melding, wordt verwezen naar de website van de privacy helpdesk van het Ministerie van Justitie, www.huiselijkgeweld.nl/cgi-bin/beroepsgeheim.cgi

NB: Het is, ook in verband met de toetsbaarheid van het besluit achteraf, belangrijk om een besluit over het melden van een cliënt zonder dat hij daarvoor zijn toestemming heeft gegeven, zorgvuldig vast te leggen. Niet alleen de melding dient te worden vastgelegd, ook de belangen die zijn afgewogen en de personen die van te voren over het besluit zijn geraadpleegd.

3.3 Wettelijk meldrecht

Voor vermoedens van kindermishandeling is het leerstuk van het conflict van plichten nog eens bevestigd in artikel 53 lid 3 van de Wet op de jeugdzorg dat een uitdrukkelijk meldrecht bevat. Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft op basis van dit wettelijk meldrecht het recht om vermoedens van kindermishandeling, zonodig zonder toestemming van het kind en/of de ouder, bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling te melden.

Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht om op verzoek van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling informatie over het kind en/of zijn ouders te verstrekken, eveneens zonodig zonder toestemming van het kind en/of de ouder.

Voor vermoedens van huiselijk geweld waarbij alleen meerderjarigen zijn betrokken, zal de voorgenomen wet meldcode een vergelijkbaar wettelijk meldrecht gaan bevatten. Zolang deze wet en het daarin opgenomen meldrecht er nog niet zijn, biedt het conflict van plichten uitkomst in die gevallen waarin geen toestemming wordt verkregen -of kan worden gevraagd -en een melding toch noodzakelijk is om het geweld te stoppen en de cliënt tegen dit geweld te beschermen.